א [מיי' פ"ג מהל' מ"מ הל' יב טוש"ע יו"ד סימן רמו סעי' כא]:

:עשָׁר

ל) סנהדרין לו: ע"ש, 3) בכת"י וע"י נוסף: להו, 2) בכת"י ודפו"ר איתא: ומה הם. ד) בירושלמי פ"ד ה) במהר"ם שיף כתב: ואין . רחוק שיש כאן כאן דילוג ולפ"ז הראשון אמר לא יהיה לך ןע" מוד"ה אימיוהו וברש"ל שם, ז) בכת"י נוסף: אפקוהו וקטליהו אייתוה לאידך כו', ה) ברכות סג: שבת פג., ט) [דף נה:], י) בע"י נוסף: מלומיו, יא) [ועי' מוס' ע"ו יח. ד"ה ואל], יב) בספרים שלהם חשב 631 יבבמרא לא היה מביא הרא אלא א"ל אשדי לך גושפנקי מהרש"ל, יג) [בדפו"ר ומשביעי.], יד) קינות על הפסוק על אלה אני בוכיה,

גליון הש"ם :עיין ע"ז דף סד ע"ב

מוסף רש"י . אייתי דמי ולא אידמי. שחט בהמות ולא אידמי הדס. (סנהדרין צו:). גר תושב. שלא קכל עליו שאר מצות וקבל עליו שלא לעבוד תמת וקכו עליו טנו נעבוד ענולת כוכנים. (שם). את ה' האמרת. הוא לשון הפרשה הפרשה יייברייי. הבדלתי לך מאלהי עכו"ם להיות לך . לאלהים והוא הפרשו יו) שנאמר זאת החורה ואת התורה היכן מלויה,

מוסף תוספות

באדם שימות באהלי תורה

א. פן יעבירום עובדי כוכבים לעבירה כגון ע״י. תוס' ע״ו ית. ד״ה ואל. ב. שלא יוכל לעמוד בעצמו. תוס' ע"ז ית. ד"ה

של זכרים. בן יהודע הכהן שהרגוהו שרי יהודה במלות יואש כשהשתחוו לו ליואש ועשאוהו אלוה והרגוהו בעזרה (דה"ב כד): שער פירטתא. שטר לוואה שפרט מה תהא על נכסיו: °גר **חושב היה.** שלא קיבל עליו שאר מלות אלא ע"ז שנאמר כי לא יעשה עוד עבדך וגו' (מ"ב ה): היינו דנסיב. אדמיה דוכריה: על לחיח סלע. על חלקת אבן חלקה שלא יבלע בארץ. כך היה דמו של זכריה על הרלפה ולא נבלע: לחית. שעיעות כתרגומו: הקול. קול לוחה ובכי עולה מיעקב. ראה ילחק בנבואה מפלה זו של ביתר: והיינו דאמר רבי אלעור. הא דאמרינן

לעילש שעל ידי לשון הרע חרב הבית ונהרגו כמה רבבות: בחירחורי לשוו. אמר רבי יהושע בר אבין אמר רבי יהושע בן במריבת לשון כמו אל תתחר (תהלים לו): שוע לשון. שבט מכה: לקלון. ילדים למשכב זכור וילדות לפלגשים: בשן. בין שן נוטריקון: שדרכן לכך. לתשמיש ואין קלונן מרובה כקלון שלנו: זו אשה. הורגנו כל היום: האמרת. ייחדת: גושפנהת. חותמי שלורתי טבועה בו כדי שתהא נראה משתחוה לה: הרמנא דמלכא. שולטנות המלך קבל עליו לעשותי : זו מילה. הורגנו כל היום דוימנין דמיית: בר משחיטה. שמא יחחבנו בנרונו: דבר מחר. זרטח ומרחוח נגעים מפני שמסוכן לקפוץ עליו: קלולי

קרחה סח לי זקן אחד מאנשי ירושלים בבקעה זו הרג נבוזראדן רב מבחים מאתים ואחת עשרה רבוא ובירושלים הרג תשעים וארבע רבוא על אבן אחת עד שהלך דמן ונגע בדמו של זכריה לקיים מה שנאמר וודמים בדמים נגעו שאשכחיה לדמיה דוכריה דהוה קא מרתח וסליק אמרי מאי האי אמרו ליה דם זבחים דאשתפוך אייתי דמי ולא אידמו אמר להו אי אמריתו לי מוטב ואי לאו מסריקנא לבשרייכו במסרקי דפרזלי אמרי ליה מאי נימא לך נבייא הוה בן דהוה קא מוכח לן במילי רשמיא קמיגן עילויה וקמליגן ליה והא כמה שנין דלא קא נייח דמיה אמר להו אנא מפייםנא ליה אייתי סנהדרי

באלכםנדריא. והא דאמרי׳ בהחליל (סוכה נא:) דאלכסנדרום מוקדון הרגם והחריבה שמא פעמים נמיישנה: קפצו כולן ונפלו לתוך הים. והא' דאמר במס' ע"ז (דף ית.) מוטב שיטלנה מי שנתנה ואל יחבל בעלמו הכא יראים היוא מיסורין ב כדאמרינן (כתובות דף לג:) אלמלי נגדו לחנניה מישאל ועזריה פלחו לללמא ועוד דע"כ היו מענין אותן ולא היו הורגים אותן יא:

אתיוהו לקמיה. יטשיתה קרחי מייתי יגי ובשביעי מייתי ובמדרשידי אמר דהמא אמר

אנכי והשני לא יהיה לך:

גדולה וסנהדרי קשנה קטל עילויה ולא נח בחורים ובתולות קטל עילויה 35 ולא נח אייתי תינוקות של בית רבן קטל עילויה ולא נח א"ל זכריה זכריה טובים שבהן איבדתים ניחא לך דאברינהו לכולהו כדאמר ליה הכי נח בההיא שעתא הרהר תשובה בדעתיה אמר ומה שאם על נפש אחת כך ההוא גברא דקטל כל הני נשמתא על אחת כמה וכמה ערק אזל שדר שטר פרטתא בביתיה ואגייר תנא 🌣 נעמן גר תושב היה נבוזראדן גר צדק היה מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק מבני בניו של סיסרא למדו תינוקות בירושלים מבני בניו של סנחריב למדו תורה ברבים מאן אינון שמעיה ואבטליון היינו דכתיב ²נתתי את דמה על צחיח סלע לבלתי הכסות 3הקול קול יעקב והידים ידי עשו הקול זה Dאדריינום קיםר שהרג באלכסנדריא של מצרים ששים רבוא על ששים רבוא כפלים כיוצאי מצרים קול יעקב זה אספסיינוס קיסר שהרג בכרך ביתר ארבע מאות רבוא ואמרי לה ארבעת אלפים רבוא והידים ידי עשו זו מלכות הרשעה שהחריבה את בתינו ושרפה את היכלנו והגליתנו מארצנו דבר אחר הקול קול יעקב אין לך תפלה שמועלת שאין בה מזרעו של יעקב והידים ידי עשו אין לך מלחמה שנוצחת שאין בה מזרעו של עשוֹי והיינו דא"ר אלעזר יבשום לשון תחבא בחירחורי לשון תחבא אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב יעל נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון מלמד שהראהו הקב"ה לדוד חורבן בית ראשון וחורבן בית שני חורְבן בית ראשון שנאמר על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בית שני דכתיב זכור ה' לבני אדום את יום ירושלים האומרים ערו ערו עד היסוד בה אמר רב יהודה אמר שמואל ואיתימא רבי אמי ואמרי לה במתניתא תנא מעשה בד' מאות ילדים וילדות שנשבו לקלון הרגישו בעצמן למה הן מתבקשים אמרו אם אנו מובעין בים אנו באין לחיי העולם הבא דרש להן הגדול שבהן זאמר ה' מבשן אשיב אשיב ממצולות ים מבשן אשיב מבין שיני אריה אשיב ממצולות ים אָלִו שמובעין בים כיון ששמעו ילדות כך קפצו כולן ונפלו לתוך הים נשאו ילדים ק"ו בעצמן ואמרו מה הללו שדרכן לכך כך אנו שאין דרכנו לכך על אחת כמה וכמה אף הם קפצו לתוך הים ועליהם הכתוב אומר •כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן מבחה ורב יהודה אמר זו אשה ושבעה בניה אתיוהו קמא לקמיה דקיםר אמרו ליה פלח לעבודת כוכבים אמר להו כתוב בתורה "אנכי יה" אלהיך אפקוהו וקטלוהו ואתיוהן לאידך לקמיה דקיםר אמרו ליה פלח לעבודת כוכבים אמר להו כתוב בתורה "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני אפקוהו וקטלוהו אתיוהו לאידך אמרו ליה פלח לעבודת כוכבים אמר להו כתוב בתורה יזובה לאלהים יחרם אפקוהו וקטלוהו אתיוהו לאידך אמרו ליה פלח לעבודת כוכבים אמר להו כתוב בתורה "לא תשתחוה לאל אחר אפקוהו וקטלוהו אתיוהו לאידך אמרו ליה פלח לעבודת כוכבים אמר להו כתוב בתורה בשמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד אפקוהו וקטלוהו אתיוהו לאידך אמרו ליה פלח לעבודת כוכבים אמר להו כתוב בתורה יווידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד אפקוהו וקטלוהו אתיוהו לאידך אמרו ליה פלח לעבודת בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עם הפקוניי נקביניי הייניי הייני בבר נשבענו להקדוש ברוך כוכבים אמר להו כתוב בתורה יאת ה' האמרת וגו' וה' האמירך היום כבר נשבענו להקדוש ברוך כוכבים אמר להו כתוב בתורה אחרתי א"ל הוא שאין אנו מעבירין אותו באל אחר ואף הוא נשבע לנו שאין מעביר אותנו באומה אחרת» א"ל קיםר אישדי לך גושפנקא וגחין ושקליה כי היכי דליִמרו קביל עליה הרמנא דמלכָא א"ל חבל עלך קיםר חבל עלך קיםר על כבוד עצמך כך על כבוד הקב"ה על אחת כמה וכמה אפקוהו למיקטליה אמרה להו אימיה יהבוהו ניהלי ואינשקיה פורתא אמרה לו בניי לכו ואמרו לאברהם אביכם אתה עקדת מזכח אחד ואני עקדתי שבעה מזבחות אף היא עלתה לגג ונפלה ומתה יצתה בת קול ואמרה יואם הבנים שמחה ר' יהושע בן לוי אמר זו מילה שניתנה בשמיני ר' שמעון בן לקיש אמר אלו ת"ח שמראין הלכות שחימה בעצמן דאמר רבא כל מילי ליחזי איניש בנפשיה בר משחיטה ודבר אחר רב נחמן בר יצחק אמר אלו תלמידי חכמים שממיתין עצמן על דברי תורה כדר' שמעון בן לקיש ®דאמר ר"ש בן לקיש אאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליהם שנאמר יוחנן ארבעים כי ימות באהל וגו' אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן ארבעים סאה

תורה אור השלם אָלֹה וְכַחֵשׁ וְרְצֹחַ
וְגָנֹב וְנָאֹף פָּרְצוּ וְדָמִים זה אדריינום קיםר שהרג וְגָּיב וְנְאָרוֹ פָּנְצֹּי וְנְיֵנִים בְּרָמִים נְגָעוֹ: הושע ד ב 2. לְהַעֲלוֹת חַמְּה לְּנְקֹם נָקָם נְתִינִי אָת דְּמָה עַל צְחִיח סְלֹע לְבְלְתִי הַבְּסוֹת: יחוקאל כד ח 3. ויגש יעקב אל יצחק אביו וימשהו ויאמר הקל יַעַקֹב וְהַיְּדֵיִם יְדֵי בראשית כז כב בראשית כז כב בָּשׁוֹט לְשׁוֹן תַּחְבֵא נ תִירָא מִשׁׁד כִּי א: איוב ה כא יבואו. 5. על נַהַרוֹת בָּבֶל שְׁם יָשַׁבְנוּ גַּם בְּכִינוּ בְּזְכַרֵנוּ אֶת צִיּוֹן: תהלים קלז א

ֶּעֶרְנְּדְּרְןְּיִּ יְּתְּלְבְּרְיְּ לְּבְּרִי אֶדוֹם אֵת 6. זְכֹר יְיִ לְבְנִי אֶדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשְׁלֶם הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְּסוֹד בָּהּ: תהלים קלז ז תהלים קלז ז 7. אָמַר אֲדֹנֶי מִבְּשְׁן אָשִׁיב אָשִיב מִנְּמְצָלוֹת ירי תהלים סח כג בּי עָלֶיף הֹרַגְנוּ כָּל נֶחְשַׁבְנוּ בְּצֹאן תהלים מד כג . טבחה: 9. אָנֹכִי יִיָּ אֱלֹהֶיךּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךְ מֵאֶרֶץ מִצְּרִיִם מִבֵּית עַבְדִים לא יִהְיֶה לְרָּ אֱלֹהִים אֲחַרִים עַל אֶלהִים אֲחַרִים עַל שמות כ ב בָּרָּ. 10. זֹבֵחַ לְאֱלֹהִים יְחֲרָם בִּלְתִּי לִייָּ לְבַדּוֹ:

שמות כב יט בי לא תשתחוה. וו. בּ יא הַּשְּׁתַּהְּ לְאֵל אַחֵר בִּי יְיָ קַנְּא שְׁמוֹ אֵל קַנָּא הוא:

שמוח לד יד שמות לד יד 12. שְׁמֵע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֶלֹהֵינוּ יִיָּ אֶחָר:

דברים וד 13. וְיָדֵעְתָּ הִּיוֹם וְהַשְּׁבֹּתְ אָל לְבָבֶרְ בִּי יִיְ הוּא הָאֱלֹהִים בִּשְׁמִים מִמֵּעל הָאֶלֹהִים בִּשְׁמִים מִמָּעל וְעַל הָאָרִץ מִתְּחַת אֵין דברים ד לט עוֹד: 14. אֶת יְיָ הֶאֶמֶרְתְּ הִיּוֹם לְהְיוֹת לְךְּ לֵאלֹהִים לְהְיוֹת לְךְּ לֵאלֹהִים וְלָלֶכֶת בִּדְרָכִיוּ וְלִשְׁמֹר וֹלֶלֶכֶת בִּדְרָכִיוּ וְלִשְׁמֹר ַרְּעֶּבֶּיוּ וּמִצְּוֹתָיוּ וּמִשְׁפְּטִיוּ הַקְּיִוּ וּמִצְּוֹתָיוּ וּמִשְׁפְּטִיוּ וְלִשְׁמֹעַ בְּקֹלוּ: אָרוּר מַשְׁגָּה עַוַּר בַּדְּרֶךְ וְאָמֵר בְּלְ הָעָם אָמֵן: דברים כו יז-יח

15. מוֹשִׁיבִי עֲקֶרֶת הַבַּיִת אָם הַבְּנִים שְׁמֵחְה הַלְּלוּ יָה: תהלים קיג ט יָה: .16 זאת התורה אַדָם כִּי יטמא שבעת ימים: